

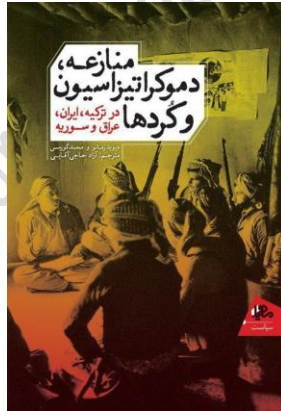
معرفی کتاب «منازعه، دموکراتیزاسیون و کردها در ترکیه، ایران، عراق و سوریه» خانه کتاب گُردی

معرفی کتاب «منازعه، دموکراتیزاسیون و کردها در ترکیه، ایران، عراق و سوریه»

دکتر آزاد حاجی آقایی

شناسنامه کتاب: «منازعه، دموکراتیزاسیون و کردها در ترکیه، ایران، عراق و سوریه»، دیوید رُمانو و محمد گورسس، مترجم: آزاد حاجی آقایی، نشر مادیار، سنندج ۱۳۹۸.

ISBN: 9786226525257

Website: www.kurdishbookhouse.com

Telegram: <https://t.me/kurdishbookhouse>

تایبەت بە ماڵئ کتێبەر کوردەر

به نظر می‌رسد شتاب سریع تحولات در خاورمیانه و تغییر موازنه‌ی قوا حداقل تا مقطع کنونی به‌گونه‌ای بوده است که امکان ترسیم افق‌هایی فرا روی آینده بیش از هر زمانی دشوارتر باشد. در فاصله‌ی انتشار این کتاب به دو زبان انگلیسی و فارسی، خاورمیانه و گُردها مصایب و آلام فراوانی را از سر گذرانیده‌اند که به دلیل این فاصله‌ی زمانی ذکر آن‌ها نیامده است؛ روند صلح در ترکیه که با تفاهمنامه‌ی دُما باخچه امیدهایی را برای پایان دادن به منازعه‌ی مسلحانه‌ی حزب کارگران کردستان و دولت ترکیه آفریده بود به بن‌بست ختم گردید. در این میان پدیده‌ی سیاسی جدیدی تحت عنوان داعش ظهور نمود که به نسل‌کشی ایزدیان، حمله به اقلیم کردستان و مقاومت تاریخی کوبانی منتهی و سرانجام تغییر موازنه‌ی نیرو در خاورمیانه از جمله‌ی این رویدادها بودند. در ادامه‌ی این تحولات سریع و وضعیت سیال سیاسی در خاورمیانه، آمریکا به عنوان رهبر نیروهای ائتلاف علیه داعش در قامت متحدی سهوی با نیروهای حزب اتحاد دموکراتیک و سپس خروج از این ائتلاف ظاهر گردید، در اقلیم گُردستان رفتارندوم استقلال برگزار و به دلیل مخالفت نیروهای منطقه‌ای و جهانی، نتایج آن تعلیق و تجربه‌ی حکومت کردستان در مواجهه با دولت مرکزی عراق در معرض چالشی جدی واقع و شکست داعش در موصل موازنه‌ی قوا را به نفع حکومت مرکزی بغداد تغییر داد.

در سوریه نیز بر همین نهج، ترکیه توانست با همکاری گروه‌های تکفیری به منطقه‌ی عفرین حمله و بخشی از کردستان سوریه را تحت کنترل خود درآورده و سیاست تغییر بافت جمعیتی را در این

منطقه در پیش گیرد. در دیگر مناطق شمال و شرق سوریه گُردها توانستند در منطقه‌ی باخوز آخرین بقایای داعش را از میان برداشته و هم‌زمان با آن ثباتی نسبی را در بیش از یک سوم از خاک سوریه برقرار کنند؛ اما دولت در آن‌جا نیز مستعجل بود. با اعلام عقب‌نشینی آمریکا از این منطقه، ترکیه با دستاویز تامین امنیت خود و با چراغ سبز آمریکا و روسیه از 9 اکتبر سال 2019 با همکاری گروه‌های جهادی بخش‌های دیگری از مناطق شمال و شرق سوریه و کردستان سوریه را اشغال نمودند. نا آرامی‌های موجود در عراق نیز که از اکتبر سال 2019 آغاز شدند، صورت دیگری از جنگ و رقابت‌های نیابتی در منطقه را به نمایش گذاشته و مطالبات تغییر قانون اساسی در عراق، دورنمای ثبات در این کشور را همچنان تیره و تار می‌نماید، تداوم منازعات فرقه‌ای کمترین و اتنیکی کمترین تحلیل از آینده‌ی این کشور جنگ‌زده به شمار می‌رود. از همین‌رو شاید با اندکی تاکید بتوان بر این پیشفرض تاکید نمود که در وضعیت بغرنج و سیال کنونی همچنان موضوع محوری این کتاب، یعنی دموکراتیزاسیون در خاورمیانه و حل منازعات را از این طریق با چالشی بنیادین و البته دستور کاری همچنان مهم مواجه می‌نماید.

این کتاب در فضای خوشبینانه و نسبتاً با ثبات‌تر خاورمیانه، قبل از ظهور داعش، گسترش جنگ‌های نیابتی در خاورمیانه و چرخش سیاست‌های داخلی-خارجی ترکیه نوشته شده است، از همین‌رو فصول این کتاب می‌توانند دوربینی‌های نویسندگان و یا کاستی‌های آنان را در ترسیم افق‌های سیاسی منازعه‌ی جاری در خاورمیانه به

بهترین وجه به نمایش بگذارند، با این وجود موضوع محوری این کتاب، خواست دموکراتیزاسیون برای حل منازعات اتنیکی، همچنان می‌تواند در دورنمای نه چندان محتمل ثبات سیاسی در خاورمیانه، اهمیت حیاتی خود را برای دستیابی به صلح حفظ نماید. نویسندگان متعددی با تخصص‌های ویژه در نگاشتن این کتاب سهیم بوده‌اند، فارغ از زوایای بکری که این نویسندگان به موضوع اتنیستی در خاورمیانه در کل و گُردها اخصا داشته‌اند، پرسش از وجوه دموکراسی در جایگاه سبکی از سیاست عملی، نقطه‌ی کانونی بحث‌های فصول متعدد این کتاب است. از همین رو علیرغم سیالیت سیاست در خاورمیانه، مساله‌ی تداوم شکافهای سیاسی، عمودی و افقی در خاورمیانه همچنان دست‌یابی به دموکراسی را در راستای حل منازعات اتنیکی در خاورمیانه در کانون مباحثات آکادمیک قرار می‌دهد. در ترجمه‌ی این کتاب بخش‌هایی از مقاله‌ی گارس استنسفیلد با جرح و تعدیل منتشر می‌شود. مقاله‌ی نادر انتصار که می‌توانست تحت عنوان سنگ زیرین آسیاب، معمای گُرد در ایران ترجمه شود، بنابه این احتمال که می‌توانست موجد سوء تفاهماتی باشد، در ترجمه این کتاب جای نگرفته است.

با چنین اشاراتی، وضعیت هول‌انگیز خاورمیانه و کابوس رنج‌آور آن هر چند می‌تواند برای برخاستن ققنوسوار از زیر ویرانه‌های جنگ و ایجاد فرهنگ و ارزش‌های جدید انسانی امیدوار کننده باشد اما به نظر می‌رسد وضعیت کنونی بیش از آنکه امیدوار کننده باشد، حاکی از شکل‌گیری گونه‌ای از ترس در روایت هابزی آن و برآمدن لویاتانی

مهیبت‌تر از گذشته باشد که خواست برکشیدن تن‌پوشی بر تن رنجور و نحیف جامعه را از طریق خشونت در نظر داشته باشد. اما با نگاهی به روند رویدادهای چند سال اخیر و عدم دستیابی به هیچ‌گونه راه‌حلی برای صلح و کاسته‌شدن از دامنه‌ی منازعات اکنون به نظر می‌رسد با کم‌شدن طنین صداهای دمکراسی‌خواهانه، صداهای آپولونی قدرت و خشونت بیش از پیش در آینده شنیده می‌شوند.

■ هاورپیمان بن له مالی کتیبی کوردی:

■ Telegram: <https://t.me/kurdishbookhouse>